

§ 167

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
Helen Oy:n Tattarisuolle suunnitellun lämpökeskuksen ympäristö-
vaikutusten arviointiohjelmasta**

HEL 2018-002081 T 11 01 05

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää hyvänä, että Helen Oy on Tattarisuon lämpökeskushanketta tutkiessaan asettanut lähtökohdaksi laajan vuorovaikutuksen turvaamisen jo varhaisessa vaiheessa YVA-menetellyllä. On eduksi, että biomassan käytön ohella tuodaan alkuvaiheessa esiin ja arvioidaan myös kierrätyspolttoaineen käyttömahdollisuus. On tärkeää myös osallistumisen kannalta saada riittävää tietoa hankkeesta myös polttoainevaihtoehtojen osalta. Biomassaa käyttävä laitos ei lähtökohtaisesti ole YVA-velvollinen, mutta kierrätyspolttoainetta käyttävästä laitoksesta YVA on laadittava. YVA-menettelyä valvoo viranomaisena Uudenmaan ELY-keskus.

Helen Oy tutkii ja selvittää parhaillaan kolmen biopolttoainetta käyttävän lämpökeskuksen sijoittamismahdollisuuksia Helsingin alueella. Laitosten toteuttamisesta tai keskinäisestä toteutusjärjestyksestä ei ole tehty päätöksiä. Helen Oy tutkii yhtenä vaihtoehtona Tattarisuon alueelle sijoitettavaa laitosta. Pohjoisella alueella on paljon lämmön kulutusta ja siihen nähden vähän lämmön tuotantoa. Kaupungin kaukolämpöverkko on kaksiosainen ja pohjoisella alueella tuotettu lämpö on mahdollista siirtää molempiin verkostoihin ilman pitkiä siirtoputkistoja.

Malmin lentokentän kaavarungon valmistelun aikana Helen Oy esitti kaavarungosta antamassaan lausunnossa, että alueella varauduttaisiin lämpökeskuksen sijoittamiseen. Lausunnon johdosta kaavarunkokarttaan on lisätty aluevaraus energiahuollon alueeksi (EN). Jatkosuunnittelun mahdollistavan aluevarauksen sijoittamisessa on pyritty ottamaan huomioon mm. Tattarisuon teollisuusalueen elinkeinopoliittinen merkitys, kaupunkirakenteelliset ja liikenteelliset näkökohdat, maaperän rakennettavuus ja muita tunnistettuja lähtökohtia. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 13.12.2016 hyväksyä 1.12.2015 ja 29.11.2016 muutetun Malmin lentokentän kaavarungon jatkossa laadittavien asemakaavojen, asemakaavamuutosten ja poikkeamispäätösten pohjaksi. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaavarunko itsessään ei mahdollista hankkeen toteuttamista, vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua.

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2016) hankealue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi. Merkintä sisältää taajamien sisäiset liikenneväylät sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muut vastaavat alueet, ulkoilureitin, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset-, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet. Hankealueen kohdalla on itä-länsisuuntaisesti osoitettu merkintä pääradan vaihtoehtoisesta sijainnista ja sen pohjoispuolella on osoitettu viheryhteystarve. Malmin lentokenttäalue on varattu liikennealueeksi, jonka toissijainen käyttö on taajamatoimintojen alue. Merkinnällä osoitetaan Malmin lentokenttäalue, joka toimii liikennealueena siihen asti, kunnes korvaava sijaintipaikka tai Malmin lentokentän toimintojen sijoittaminen on ratkaistu.

Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa (2008) ei ole osoitettu hankealueelle maankäyttöä. Uudenmaan 2. vaihekaavassa (2013) hankkeen itäpuolen Jakomäen ja Alppikylän alueet on merkitty tiivistettäväksi alueiksi. Malmin lentokenttä on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi RKY 2009-alueeksi. Uudenmaan 3. vaihekaavassa (2011) hankealueelle tai sen läheisyyteen ei ole osoitettu maankäyttöä. Uudenmaan 4. vaihekaavassa on kumottu merkintä Malmin lentokenttäalueesta, jonka toissijainen käyttötarkoitus ovat taajamatoiminnot. Lentokentän alue on merkitty tiivistettäväksi alueeksi. Alueella säilyy kulttuuriympäristöä koskeva merkintä.

Hankealueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2002. Hankealue sijoittuu osin työpaikka-alueeksi sekä virkistysalueeksi varatulle alueelle. Uudessa kaupunginvaltuuston vuonna 2016 hyväksymässä yleiskaavassa Tattarisuon alue, jolla tutkittava hanke sijaitsee, on varattu toimintala-alueeksi. Hankealueen eteläpuolella on varaus pikaraitiotielle.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että uudessa yleiskaavassa on varauduttu toimintaan, joka mahdollistaa myös lämpökeskustoiminnan. Yleiskaava ei ole vielä lainvoimainen. Ympäristövaikutusten arviointi tulee tehdä riittävän laajasti, jotta voidaan osoittaa maankäytöllisten edellytysten täyttyminen. Lämpökeskustoiminta edellyttää asemakaavan laatimista ja voimaantumista. Kaavalliset edellytykset tulee YVAN yhteydessä selvittää, arvioida ja kuvata selkeästi.

Tattarisuon lämpökeskuksen YVA-ohjelman yksityiskohtaisemmasta sisällöstä kaupunkiympäristölautakunta toteaa seuraavaa:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että merkittävän hankkeen vaikutukset arvioidaan riittävän laajasti ja huolella. Vaikutusten arvioinneissa tulee ottaa huomioon alueen nykytila ja toiminnot sekä kaupungin tuleva kehitys hankkeen vaikutusalueella. Erityistä huomiota tu-

lee kiinnittää herkkiin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi asuminen, virkistysalueet, herkäät luontokohteet ja vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokiteltu pohjavesialue.

YVA:n vertailuvaihtoehdoksi 0 on esitetty hankkeen toteuttamatta jättäminen ja lämmön tuottaminen jossain muualla. Ohjelman kuvauksesta ilmenee, että tarkoitetaan lähinnä tämän vaihtoehdon vaikutuksia lähialueella. Koska hanke on kytköksissä muihin Helen Oy:n kehitysohjelman hankkeisiin, joita ovat muut hajautetun lämmöntuotannon hankkeet ja lisäksi uudet lämmöntuotantoratkaisut, (esim. lämpöpumpput, aurinkolämpö, ja geoterminen lämpö), joita toteutetaan vaiheittain niiden toteuttamisedellytysten täytyessä, tulisi arvioinnin aikana kuvata huolella myös toteuttamatta jättämisen liittyminen ja yhteydet muihin hankkeisiin ja pääasialliset vaikutusmekanismit muualle.

Lisäksi lautakunta toteaa, että Helenin olisi yhtenä vaihtoehtona tutkittava alueen suunnitellun sijainnin lähellä olevien toimijoiden kanssa mahdollisuudet sijoittaa voimalaitos kokonaan Tattarisuon teollisuusalueen sisälle.

Arviointiohjelman tiedot oletetun vaikutusalueen nykytilasta ja arvioinnin sisältö on pääosin esitetty asianmukaisesti. Arvioinnin aikana tietoja tulee kuitenkin tarkentaa ja täydentää.

Liikenteen vaikutusalueista on ohjelmassa jäänyt mainitsematta mahdollinen liikennöinti Tattariharjuntielle Suurmetsäntien ohella. Vireillä olevien hankkeiden kuvauksessa ja arvioinnissa tulisi tuoda esiin myös logistiikkareitteihin liittyvät Tattarisillan asemakaava-hanke ja alueva-raussuunnitelma.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että hankkeen toiminnan aikainen liikennöintitarve on 40 rekkaa suuntaansa arkipäivisin, eli liikennemäärän kasvu on 80 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Lähikadut ovat lähinnä pääkatuja ja niiden vuorokauden keskiliikennemäärät ovat luokkaa 10 000-12 000 ajon./vrk. Tattariharjuntielle raskaan liikenteen osuus on 11 %, eli noin 1 200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Suurmetsäntiellä raskaita ajoneuvoja liikkuu noin 700 päivittäin. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että liikennemäärinä suhteellisen pientenkin, noin 10 % luokkaa olevien, raskaan liikenteen lisäyksen vaikutukset arvioidaan huolella. Yhteyksien kannalta suunniteltu Tattarisillan/Illmasillan toteuttamisen edullisiksi oletetut vaikutukset on syytä arvioida. Lautakunta on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen 21.11.2017.

Hankealueen rajalla kulkevan maakaasun siirtoputken tiedot ja vaikutukset tulee tarkentaa ja selvittää arvioinnin aikana, sillä suojaetäisyyksillä on oleellista merkitystä hankealueeseen ja hankkeen toteuttamisen mahdollisesti edellyttämiin lisätoimiin.

Lämpökeskuksen rakennukset ja laitteet ovat muuhun ympäristöön verrattuna huomattavan suuria. Maisemalliset vaikutukset tulee arvioida huolella ja arviointiselostuksen liittää korkealaatuiset vaikutuksia havainnollistavat kuvat ja mahdollinen muu aineisto. Maisema- ja kaupunkikuvallisten vaikutusten vähentämisen ja hallinnan suunnittelullisia keinoja tulee esittää. Arviot tulee esittää sekä nykytilan että tulevaisuuden maankäyttötavoitteiden mukaisen kaupunkirakenteen kannalta.

Häiriötilanteiden ja potentiaalisten onnettomuuksien seurausvaikutukset on esitetty arvioitaviksi kohdistuen ympäristövahinkoihin ja tehtäviksi arviointi-istunnoissa. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että myös ihmisiin kohdistuvat terveysvaikutukset arvioidaan. Potentiaalisten onnettomuuksien ja häiriöiden vaikutusalueiden laajuus tulee selvittää hankkeen toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi. On todennäköistä, että tarvitaan syvemmälle menevää arviointia, kuin ohjelmassa on esitetty.

Vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön on esitetty arvioitavaksi uusiutuvien biopolttoaineiden, kierrätyspolttoaineiden ja fossiilisten polttoaineiden vertailuin. Kaupunkiympäristölautakunta pitää vertailua tarpeellisena. Vertailussa tulee kiinnittää huomiota tietojen yhteismitallisuuteen koko ketjun osalta ja arvioinnin lopputuloksen havainnolliseen esittämiseen.

Vuorovaikutus ja osallistumismahdollisuudet on esitetty varsin kattavasti. Ohjelmasta ei kuitenkaan selviä, onko tunnistettu tahoja, joiden kuuleminen ja osallistuminen tulisi turvata muilla, kuin perinteisin keinoin. Työpajat ja nettikyselyt ovat hyviä tapoja tavoittaa paikallisia asukkaita, mutta näihin osallistuminen saattaa kohdistua niihin, joilla on hyvät edellytykset seurata sähköistä mediaa. Työn aikana tulisi harkita, onko ryhmiä, joita esimerkiksi iän, kielen tai muun syyn takia tulisi pyrkiä tavoittamaan työpajoihin tai asukastilaisuuksiin myös muilla keinoin.

Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että sille esitellään tiedot valmistuneesta arviointiselostuksesta ja että sille varataan mahdollisuus lausua arviointiselostuksesta syksyllä 2018.

Käsittely

Esteelliset: Kaisa Hernberg, Osmo Soininvaara (hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohta)

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappaleeseen 11 seuraava muotoilu:

Koska hanke on kytköksissä muihin Helen Oy:n kehitysohjelman hankkeisiin, joita ovat muut hajautetun lämmöntuotannon hankkeet ja lisäksi

27.03.2018

Asia/4

uudet lämmöntuotantoratkaisut, (esim. lämpöpumput, aurinkolämpö, ja geotermien lämpö), joita toteutetaan vaiheittain niiden toteuttamisedellytysten täytyessä, tulisi arvioinnin aikana kuvata huolella myös toteuttamatta jättämisen liittyminen ja yhteydet muihin hankkeisiin ja pääasialliset vaikutusmekanismit muualle.

Kannattaja: Risto Rautava

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappaleen 11 jälkeen uusi kappale:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Helenin olisi yhtenä vaihtoehtona tutkittava alueen suunnitellun sijainnin lähellä olevien toimijoiden kanssa mahdollisuudet sijoittaa voimalaitos kokonaan Tattarisuon teollisuusalueen sisälle.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen molemmat vastaehdotukset.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaarina Laakso, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi

Liitteet

1 Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma
7.2.2018 (Helen Oy)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää hyvänä, että Helen Oy on Tattarisuon lämpökeskushanketta tutkiessaan asettanut lähtökohdaksi laajan vuorovaikutuksen turvaamisen jo varhaisessa vaiheessa YVA-menettelyllä. On eduksi, että biomassan käytön ohella tuodaan alkuvaiheessa esiin ja arvioidaan myös kierrätyspolttoaineen käyttömahdollisuus. On tärkeää myös osallistumisen kannalta saada riittävää tietoa hankkeesta myös polttoainevaihtoehtojen osalta. Biomassaa käyttävä laitos ei läh-

27.03.2018

tökohtaisesti ole YVA-velvollinen, mutta kierrätyspolttoainetta käyttävästä laitoksesta YVA on laadittava. YVA-menettelyä valvoo viranomaisena Uudenmaan ELY-keskus.

Helen Oy tutkii ja selvittää parhaillaan kolmen biopolttoainetta käyttävän lämpökeskuksen sijoittamismahdollisuuksia Helsingin alueella. Laitosten toteuttamisesta tai keskinäisestä toteutusjärjestyksestä ei ole tehty päätöksiä. Helen Oy tutkii yhtenä vaihtoehtona Tattarisuon alueelle sijoitettavaa laitosta. Pohjoisella alueella on paljon lämmön kulutusta ja siihen nähden vähän lämmön tuotantoa. Kaupungin kaukolämpöverkko on kaksiosainen ja pohjoisella alueella tuotettu lämpö on mahdollista siirtää molempiin verkostoihin ilman pitkiä siirtoputkistoja.

Malmin lentokentän kaavarungon valmistelun aikana Helen Oy esitti kaavarungosta antamassaan lausunnossa, että alueella varauduttaisiin lämpökeskuksen sijoittamiseen. Lausunnon johdosta kaavarunkokarttaan on lisätty aluevaraus energiahuollon alueeksi (EN). Jatkosuunnittelun mahdollistavan aluevarauksen sijoittamisessa on pyritty ottamaan huomioon mm. Tattarisuon teollisuusalueen elinkeinopoliittinen merkitys, kaupunkirakenteelliset ja liikenteelliset näkökohdat, maaperän rakennettavuus ja muita tunnistettuja lähtökohtia. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 13.12.2016 hyväksyä 1.12.2015 ja 29.11.2016 muutetun Malmin lentokentän kaavarungon jatkossa laadittavien asemakaavojen, asemakaavamuutosten ja poikkeamispäätösten pohjaksi. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaavarunko itsessään ei mahdollista hankkeen toteuttamista, vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua.

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2016) hankealue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi. Merkintä sisältää taajamien sisäiset liikenneväylät sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muut vastaavat alueet, ulkoilureitin, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset-, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet. Hankealueen kohdalla on itä-länsisuuntaisesti osoitettu merkintä pääradan vaihtoehtoisesta sijainnista ja sen pohjoispuolella on osoitettu viheryhteystarve. Malmin lentokenttäalue on varattu liikennealueeksi, jonka toissijainen käyttö on taajamatoimintojen alue. Merkinnällä osoitetaan Malmin lentokenttäalue, joka toimii liikennealueena siihen asti, kunnes korvaava sijaintipaikka tai Malmin lentokentän toimintojen sijoittaminen on ratkaistu.

Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa (2008) ei ole osoitettu hankealueelle maankäyttöä. Uudenmaan 2. vaihekaavassa (2013) hankkeen itäpuolen Jakomäen ja Alppikylän alueet on merkitty tiivistettäväksi alueiksi. Malmin lentokenttä on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen

kannalta tärkeäksi RKY 2009-alueeksi. Uudenmaan 3. vaihekaavassa (2011) hankealueelle tai sen läheisyyteen ei ole osoitettu maankäyttöä. Uudenmaan 4. vaihekaavassa on kumottu merkintä Malmin lentokenttäalueesta, jonka toissijainen käyttötarkoitus ovat taajamatoiminnot. Lentokentän alue on merkitty tiivistettäväksi alueeksi. Alueella säilyy kulttuuriympäristöä koskeva merkintä.

Hankealueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2002. Hankealue sijoittuu osin työpaikka-alueeksi sekä virkistysalueeksi varatulle alueelle. Uudessa kaupunginvaltuuston vuonna 2016 hyväksymässä yleiskaavassa Tattarisuon alue, jolla tutkittava hanke sijaitsee, on varattu toimintala-alueeksi. Hankealueen eteläpuolella on varaus pikaraitiotielle.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että uudessa yleiskaavassa on varauduttu toimintaan, joka mahdollistaa myös lämpökeskustoiminnan. Yleiskaava ei ole vielä lainvoimainen. Ympäristövaikutusten arviointi tulee tehdä riittävän laajasti, jotta voidaan osoittaa maankäytöllisten edellytysten täyttyminen. Lämpökeskustoiminta edellyttää asemakaavan laatimista ja voimaantumista. Kaavalliset edellytykset tulee YVAN yhteydessä selvittää, arvioida ja kuvata selkeästi.

Tattarisuon lämpökeskuksen YVA-ohjelman yksityiskohtaisemmasta sisällöstä kaupunkiympäristölautakunta toteaa seuraavaa:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että merkittävän hankkeen vaikutukset arvioidaan riittävän laajasti ja huolella. Vaikutusten arvioinneissa tulee ottaa huomioon alueen nykytila ja toiminnot sekä kaupungin tuleva kehitys hankkeen vaikutusalueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää herkkiin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi asuminen, virkistysalueet, herkäät luontokohteet ja vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokiteltu pohjavesialue.

YVA:n vertailuvaihtoehtoksi 0 on esitetty hankkeen toteuttamatta jättäminen ja lämmön tuottaminen jossain muualla. Ohjelman kuvauksesta ilmenee, että tarkoitetaan lähinnä tämän vaihtoehdon vaikutuksia lähialueella. Koska hanke on kytköksissä muihin Helen Oy:n kehitysohjelman hankkeisiin, tulisi arvioinnin aikana kuvata huolella myös toteuttamatta jättämisen liittyminen ja yhteydet muihin hankkeisiin ja pääasialliset vaikutusmekanismit muualle.

Arviointiohjelman tiedot oletetun vaikutusalueen nykytilasta ja arvioinnin sisältö on pääosin esitetty asianmukaisesti. Arvioinnin aikana tietoja tulee kuitenkin tarkentaa ja täydentää.

Liikenteen vaikutusalueista on ohjelmassa jäänyt mainitsematta mahdollinen liikennöinti Tattariharjuntielle Suurmetsäntien ohella. Vireillä olevien hankkeiden kuvauksessa ja arvioinnissa tulisi tuoda esiin myös

logistiikkareitteihin liittyvät Tattarisillan asemakaava-hanke ja aluevaraussuunnitelma.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että hankkeen toiminnan aikainen liikennöintitarve on 40 rekkaa suuntaansa arkipäivisin, eli liikennemäärän kasvu on 80 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Lähikadut ovat lähinnä pääkatuja ja niiden vuorokauden keskiliikennemäärät ovat luokkaa 10 000-12 000 ajon./vrk. Tattariharjuntiellä raskaan liikenteen osuus on 11 %, eli noin 1 200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Suurmetsäntiellä raskaita ajoneuvoja liikkuu noin 700 päivittäin. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että liikennemäärinä suhteellisen pientenkin, noin 10 % luokkaa olevien, raskaan liikenteen lisäyksen vaikutukset arvioidaan huolella. Yhteyksien kannalta suunniteltu Tattarisillan/Illmasillan toteuttamisen edullisiksi oletetut vaikutukset on syytä arvioida. Lautakunta on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen 21.11.2017.

Hankealueen rajalla kulkevan maakaasun siirtoputken tiedot ja vaikutukset tulee tarkentaa ja selvittää arvioinnin aikana, sillä suojaetäisyyksillä on oleellista merkitystä hankealueeseen ja hankkeen toteuttamisen mahdollisesti edellyttämiin lisätoimiin.

Lämpökeskuksen rakennukset ja laitteet ovat muuhun ympäristöön verrattuna huomattavan suuria. Maisemalliset vaikutukset tulee arvioida huolella ja arviointiselostuksen liittää korkealaatuiset vaikutuksia havainnollistavat kuvat ja mahdollinen muu aineisto. Maisema- ja kaupunkikuvallisten vaikutusten vähentämisen ja hallinnan suunnittelullisia keinoja tulee esittää. Arviot tulee esittää sekä nykytilan että tulevaisuuden maankäyttötavoitteiden mukaisen kaupunkirakenteen kannalta.

Häiriötilanteiden ja potentiaalisten onnettomuuksien seurausvaikutukset on esitetty arvioitaviksi kohdistuen ympäristövahinkoihin ja tehtäviksi arviointi-istunnoissa. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että myös ihmisiin kohdistuvat terveysvaikutukset arvioidaan. Potentiaalisten onnettomuuksien ja häiriöiden vaikutusalueiden laajuus tulee selvittää hankkeen toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi. On todennäköistä, että tarvitaan syvemmälle menevää arviointia, kuin ohjelmassa on esitetty.

Vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön on esitetty arvioitavaksi uusiutuvien biopolttoaineiden, kierrätyspolttoaineiden ja fossiilisten polttoaineiden vertailuin. Kaupunkiympäristölautakunta pitää vertailua tarpeellisenä. Vertailussa tulee kiinnittää huomiota tietojen yhteismitallisuuteen koko ketjun osalta ja arvioinnin lopputuloksen havainnolliseen esittämiseen.

Vuorovaikutus ja osallistumismahdollisuudet on esitetty varsin kattavasti. Ohjelmasta ei kuitenkaan selviä, onko tunnistettu tahoja, joiden

kuuleminen ja osallistuminen tulisi turvata muilla, kuin perinteisin keinoin. Työpajat ja nettikyselyt ovat hyviä tapoja tavoittaa paikallisia asukkaita, mutta näihin osallistuminen saattaa kohdistua niihin, joilla on hyvät edellytykset seurata sähköistä mediaa. Työn aikana tulisi harkita, onko ryhmiä, joita esimerkiksi iän, kielen tai muun syyn takia tulisi pyrkiä tavoittamaan työpajoihin tai asukastilaisuuksiin myös muilla keinoin.

Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että sille esitellään tiedot valmistuneesta arviointiselostuksesta ja että sille varataan mahdollisuus lausua arviointiselostuksesta syksyllä 2018.

Esittelijän perustelut

Tattarisuon lämpökeskushanke

Helen Oy suunnittelee Tattarisuolle sijoitettavaksi aiottua lämpökeskusta. Lämpökeskushanke liittyy kaupunginvaltuuston vuonna 2015 hyväksymään Helen Oy:n kehitysohjelmaan, jonka tavoitteena on siirtyä pitkällä aikavälillä kohti hiilineutraalia tulevaisuutta. Kehitysohjelma sisältää mm. luopumisen kivihiihtä käyttävästä, lämpöä ja sähköä tuottavasta Hanasaaren voimalaitoksesta. Voimalaitos on tarkoitus lakkauttaa vuoden 2024 lopussa. Korvaava lämmöntuotanto on päätetty perustaa hajautettuun erillistuotantoon.

Tattarisuolle aiottu biolämpökeskus on yksi kolmesta uudesta biolämpökeskuksesta, joilla nykyistä poistuvaa tuotantoa korvattaisiin. Laitosten toteuttamisesta tai mahdollisesta toteuttamisjärjestyksestä ei ole päätetty. Tattarisuon laitoksella tuotettaisiin vain lämpöä. Tutkittava lämpökeskus on polttoaineteholtaan 120 MW ja kaukolämpöteholtaan 130 MW. Mikäli Tattarisuon laitos valittaisiin toteutettavaksi ensimmäisenä, tulisi sen olla tuotantokäytössä viimeistään 2024 lopussa.

Laitoksesta tutkitaan kahta vaihtoehtoa. Vaihtoehtoon 1 pääpolttoaine on biomassa, joka tuotetaan lämpökeskukseen valmiina puuhakkeena. Vaihtoehtona 2 tarkastellaan myös mahdollisuutta toteuttaa rinnakkaislaitos, joka voisi ottaa vastaan jäteperäisiä kierrätyspolttoaineita, kuten esimerkiksi purkujätteestä eroteltua maalattua puuta. Polttoainejakeet eivät sisällä vaaralliseksi luokiteltavia jätteitä. Kierrätyspolttoaineen osuus olisi 50 %. Polttoaineet kuljetettaisiin laitokselle rekoilla, joita vain arkipäivisin tapahtuviin kuljetuksiin tarvittaisiin noin 40 ajoa suuntaansa.

Laitos sijoittuisi Tattarisuon teollisuusalueen pohjoisosaan rajautuen Suurmetsäntiehen ja Alppikylän huippuna tunnettuun täyttömäkeen. Hankealue sijoittuu voimassa olevissa asemakaavoissa (9200 ja 11370) teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle sekä lähivirkis-

tysalueelle. Hankealueen itäpuolella sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeä I-luokan pohjavesialue.

YVA-prosessi

Hankkeesta tehdään ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Hankkeesta vastuullinen on Helen Oy ja yhteysviranomaisen on Uudenmaan ELY-keskus. YVA-prosessi on kaksivaiheinen: ensimmäisenä laaditaan arviointiohjelma, joka on suunnitelma siitä, kuinka hankkeen vaikutuksia tutkitaan ja kuinka vaihtoehtoja ja vaikutuksia on tarkoitus verrata. Arviointiohjelmassa annetaan tiedot hankkeesta ja ympäristön nykytilasta, aikataulusta sekä vuorovaikutuksesta. Yhteysviranomaisen pyytää arviointiohjelmasta lausuntoja ja siitä on jokaisella mahdollisuus antaa mielipiteensä. Yhteysviranomaisen antaa arviointiohjelman ja siitä saadun palautteen perusteella lausuntonsa.

Varsinaiset arvioinnit on tehtävä ohjelman ja siitä saadun yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti. Kun arvioinnit ovat valmistuneet, tulokset, niiden merkittävyys- ja hyväksyttävyyssarviot sekä hankevaihtoehtojen vertailu kootaan arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen asettaa arviointiselostuksen nähtäville kahdeksi kuukaudeksi lausuntoja ja mielipiteitä varten. Yhteysviranomaisen antaa lopuksi asiasta perustellun päätelmänsä. Päätelmä on liitettävä hanketta koskeviin lupa- tai päätösprosesseihin. YVA-prosessissa ei tehdä mitään päätöksiä hankkeen toteuttamisesta. Sen tarkoitus on tuottaa tietoa ja mahdollistaa hyvä ja laaja vuorovaikutus.

Tattarisuon lämpökeskuksen YVA on tullut vireille ja ohjelma on asetettu nähtäville kuukauden ajaksi 5.3.-3.4.2018. Lausunnot ja mielipiteet annetaan nähtävillälöön päättymiseen mennessä. Yhteysviranomaisen lausunto asiasta saadaan viimeistään 4.5.2018. Varsinaiset arvioinnit on ohjelmassa esitetyn aikataulun mukaan tarkoitus tehdä kevään ja kesän 2018 aikana. Arviointiselostuksen on esitetty valmistuvan loppukesästä 2018. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta saadaan vuoden 2018 lopussa.

Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa (Helen Oy, Ramboll, 7.2.2018) tarkastellaan aiemmin mainittujen vaihtoehtojen 1 ja 2 lisäksi vaihtoehto 0, jossa Tattarisuon alueelle ei toteuteta lämpökeskusta, vaan tuotanto tapahtuu muualla Helsingissä.

Ohjelmassa on esitetty yleiskuvaus hankkeesta, sen tavoitteista ja aikataulusta. Arviointiohjelmassa on kuvattu ympäristön nykytilan kaavatilanne, luonnon ja ympäristön olosuhteet, maisema ja kulttuuriympäristö, liikenne, väestö, asuminen ja virkistys sekä elinkeinoelämä.

Ohjelmassa on esitetty arvioinnit tehtäväksi alueellisesti niin laajasti, kuin vaikutuksia voi esiintyä. Tarkasteltaviksi on esitetty vaikutukset ilmalaatuun ja ilmastoon, maaperään ja pohjaveteen, kasvilisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojeluun, yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan ja kaupunkikuvaan, kulttuurihistoriallisiin arvoihin, ihmisiin, liikenteeseen, meluun ja luonnonvarojen käyttöön. Myös potentiaalisten onnettomuuksien ja toiminnan lopettamisen vaikutukset sekä yhteisvaikutukset arvioidaan. Ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista esitetään arvioitaviksi sekä sosiaaliset vaikutukset että terveysvaikutukset. Ohjelmassa esitetään lisäksi selvitettäväksi epävarmuustekijät ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot.

Vaihtoehtojen vertailussa esitetään vertailtavaksi keskenään vaihtoehtojen 1 ja 2 ja hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutukset hankealueilla ja lähiympäristössä.

Arviointiprosessin aikana esitetään vuoropuhelua ja osallistumista järjestettäväksi mm. asukastilaisuuksin, työpajoin, tiedottein ja nettikyseilyn.

Lausuntopyyntö

Kaupunginhallitus pyytää kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee Helen Oy:n suunnittelemaa hanketta biolämpökeskuksen toteuttamiseksi Tattarisuolle. Lausunto on pyydetty antamaan 13.3.2018 mennessä. Lausunnonle on pyydetty lisääaikaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaarina Laakso, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma 7.2.2018 (Helen Oy)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 20.03.2018 § 157